

PORTEKİZ BİLGİ NOTU

OCAK 2023

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

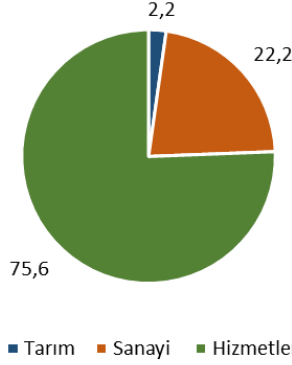
GÖSTERGE	DEĞER	2021	2022	2023
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	250	256	261
Büyüme	%	4,9	6,2	0,7
Nüfus	Milyon Kişi	10,3	10,3	10,2
Kişi Başı Gelir	USD	24.296	24.910	25.486
Enflasyon	%	0,0	12,5	4,0
İşsizlik Oranı	%	6,6	6,1	6,5
Cari Denge / GSYH	%	-1,2	-1,1	-0,4
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-2,8	-1,9	-1,4
İhracat	Milyar USD	75,2	81,8	-
İthalat	Milyar USD	98,3	113,8	-

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Ekim 2022, Trademap

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Portekiz İstatistik Ofisi, Ç32022

Avrupa'nın batısında İberya yarımadasında bulunan Portekiz, coğrafi keşifler ile ticaret yollarına hakim olmuş, kolonileri ile dünyanın en zengin imparatorluklarından birine dönüşmüştür. Ancak, yeterli nüfusa sahip olmaması, İspanya tarafından işgal edilmesi, siyasi sıkıntılar 1900'lere gelindiğinde monarşiyi ekonomik ve sosyal sorunlar ile karşı karşıya bırakmış, 1910 yılında yapılan seçimler ile Portekiz cumhuriyet rejimine geçmiştir. Yeni kurulan siyasi yapının birleşmekten uzak, siyasi istikrarsız olması ekonomik ve siyasi sorunların sürmesine neden olmuştur. Birinci Dünya Savaşı'nda kolonilerini koruma çabaları Portekiz'i enflasyonun ve borcun tırmanmasına yol açarken ülkede gıda ve yakıt sorunları baş göstermiştir. Cunta rejimi 1926 yılında yönetimi ele geçirirken ülkenin başına ekonomi profesörü Salazar geçmiştir. 1933 yılında Estado Novo (Yeni Devlet) kurulmuş, Salazar entelektüel kişileri çevresine toplamasına karşın sansür, propaganda ile baskı rejimi kurmuştur. Rejimin bütçe fazlası vermesi altyapı çalışmaları ve askeri harcamalar için kaynak yaratmış, ancak 1961 ile 1974 arasında Portekiz'in Angola, Mozambik, Portekiz Ginesi (Gine-Bissau) ile savaşa girmesi ekonominin yeniden çıkmaza girmesine ve 'Yeni Devlet' rejiminin devrilip Üçüncü Cumhuriyetin kurulmasına yol açmıştır. 1975 yılı ile Portekiz kolonisi olan ülkeler bağımsızlığına kavuşmuştur. Portekiz'de sol-sağ hükümetler kurulup devrilirken 1985 yılında merkez sağın seçimleri net şekilde kazanması ile demokratik hükümet kurulmuştur. Portekiz, 1986 yılında Avrupa Ekonomik Topluluğu (AB) üyesi olmuş, 1999 yılından itibaren avro kullanmaya başlamıştır. AB kaynaklı fonlar ülkede işsizliğin azalmasına, batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi hizmet sektörünün büyümesine neden olmuştur.

Portekiz'de tarımsal üretim AB ortalamasının altındadır. Domates salçası ihracatında dünyanın en üstlerinde bulunan ülkede en sık yetiştirilen ürünler buğday, arpa, mısır ve pirinçtir. Tarım sektörünün payı Eylül 2022 itibarıyla %2,2 seviyesinde olup katma değeri 4,5 milyar EUR civarındadır.

Tungsten, kaolin, çinko, kurşun, alçı taşı, lityum, feldspat ve gümüş ülkede çıkarılan başlıca minerallerdir. Son yıllarda kurşun çıkarımı artarken 2020 yılında salgının etkisiyle lityum çıkarımı %60 azalmıştır.

Sanayileşme konusunda yeterli altyapı çalışması yapamayan ülkede imalat sanayinin milli gelir içerisindeki payı %14,7 seviyesindedir. Sanayisi Lizbon ve Setúbal çevresinde yoğunlaşmıştır. Petrol arıtma, kimya endüstrileri, çimento işleme, otomobil imalatı ve montajı öne çıkan sektörlerdir.

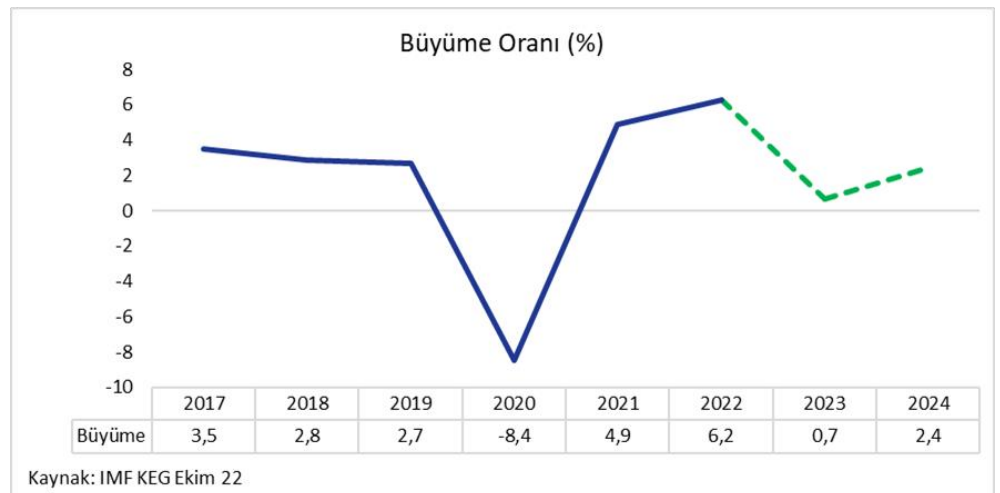
Hizmetler sektörünün milli gelirin %75'ini oluşturduğu ülke 2019 yılında 17 milyona yakın turist ağırlarken salgın ile birlikte bu rakam 4 milyona gerilemiştir.

BÜYÜME: 2003 yılında %0,9 daralarak krize giren Portekiz ekonomisi 2008 Küresel Finansal Krizi'nden en çok etkilenen ülkelerdendir. 2009 yılında %3,1 küçülen Portekiz ekonomisi, 2010 yılında %1,7 büyümüş, Avro Bölgesi krizinin patlak verdiği takip eden üç yılda ise yılda ortalama %2,2 daralmıştır. Ekonomik toparlanma 2017 ile birlikte hız kazanırken 2020 yılındaki salgın ekonominin %8,4 daralmasına neden olmuştur.

2021 yılının ilk çeyreğinde hizmetler sektörünün %5,8'lik daralması ekonominin toparlanmasını geciktirmiştir. İkinci çeyrekte baz etkisiyle sanayi sektörü %29 büyürken hizmetler sektörü ise %14,1 genişlemiştir. Kalan iki çeyrekte ekonomi bir önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla %5 ve %6,6 büyürken yıl geneli ekonomik büyüme %4,9 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2022 yılının ilk çeyreğinde ise Ukrayna Rusya gerginliklerine rağmen bir önceki yıldan gelen baz etkisiyle Portekiz %12'lik büyüme yakalamış, takip eden iki çeyrekte ise büyümenin sırasıyla %7,4 ve %4,9'a gerilemesiyle Portekiz ekonomisi yavaşlamıştır. IMF, 2022 yılında Portekiz'in %6,2 büyüyeceğini tahmin etmektedir.

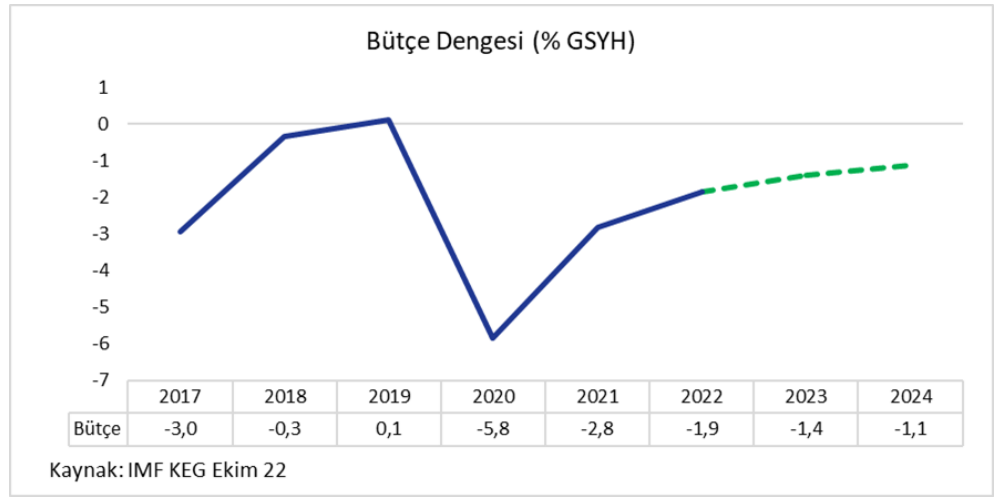
Portekiz, AB ülkeleri arasında kişi başı gelirin en düşük olduğu, işsizliğin en yüksek olduğu ülkelerdendir. Tasarruf oranı kıyaslandığında, Portekiz %12 ile Yunanistan, Sırbistan, Polonya ve Slovakya'dan sonra en düşük orana sahip ülkedir. Ukrayna Rusya gerginliklerinin etkisiyle artan enerji giderleriyle hali hazırda düşük olan tasarruf oranının daha da düşeceği, böylelikle hane halkı harcamalarının azalmasıyla 2023 yılında büyüme oranının %0,7 seviyesine gerileyeceği tahmin edilmektedir.

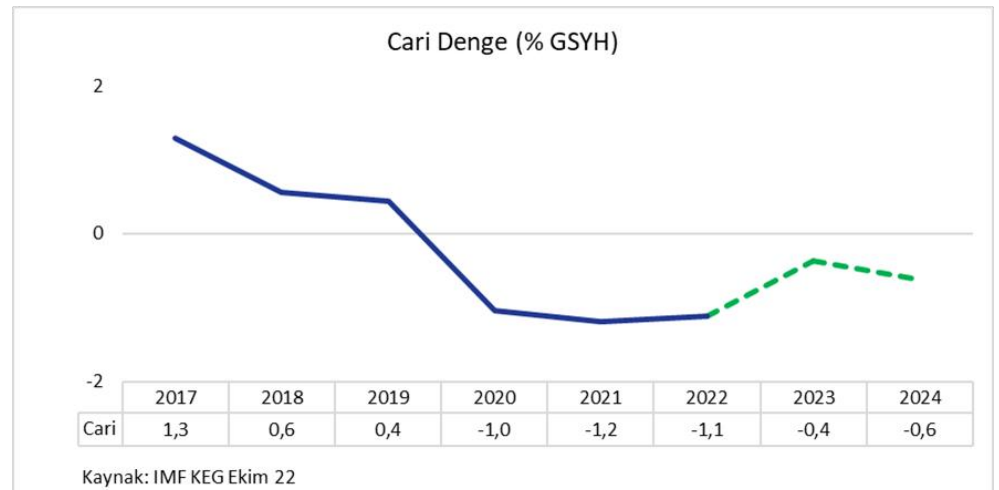
2. BÜTÇE DENGESİ

Portekiz'in milli gelire oranla kamu borcu 2014 yılında %133 iken 2019 yılında bu oran %117 olmuştur. Salgın ile bütçe gelirleri %4,6 azalmış buna müteakip giderler %8,5 artmıştır. Bütçe açığı 2020 yılında milli gelire oranla %5,8 olurken 2021 yılında gelirlerin %10, giderlerin ise %3 artmasıyla %2,8 seviyesine gerilemiştir. Milli gelire oranla kamu borcu 2020 yılında %135'e kadar yükselmiş, 2021 yılında %127'ye düşmüştür. Bütçe giderlerinin düşmesiyle kamu borcunun 2024 yılında %107'ye gerileyeceği tahmin edilmektedir.

3. CARİ DENGESİ

Portekiz cari dengesi salgın öncesi fazla verirken net hizmet gelirlerinin düşmesiyle açık vermeye başlamıştır. 2020 yılında milli gelire oranla %1 açık veren ülke 2021 yılında milli gelire oranla %1,2 açık vermiştir. 2022 yılının ilk yarısında milli gelire oranı %3,5 seviyesine kadar yükselmiş, üçüncü çeyrekte ise %2'ye kadar gerilemiştir. IMF, 2022 yıl genelinde cari açığın %1,1 olacağını öngörürken Kasım 2022 itibariyle on iki aylık cari açık 3,4 milyar EUR seviyesinde gerçekleşmiştir. Önümüzdeki dönemde, Portekiz'in ılımlı da olsa cari açık vereceği tahmin edilmektedir.

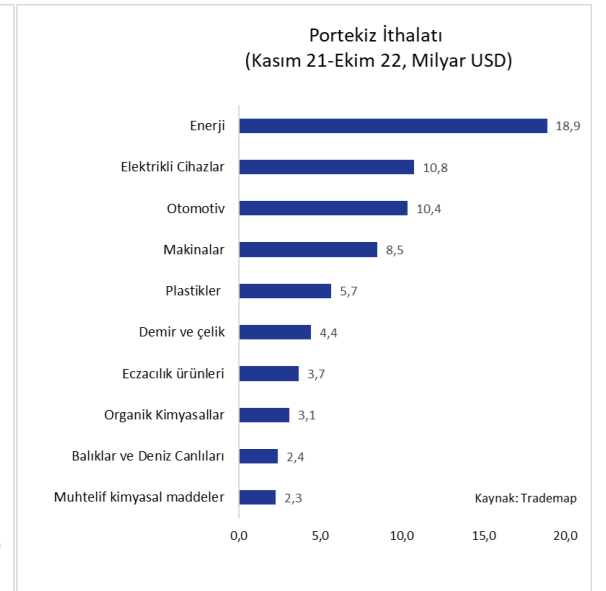
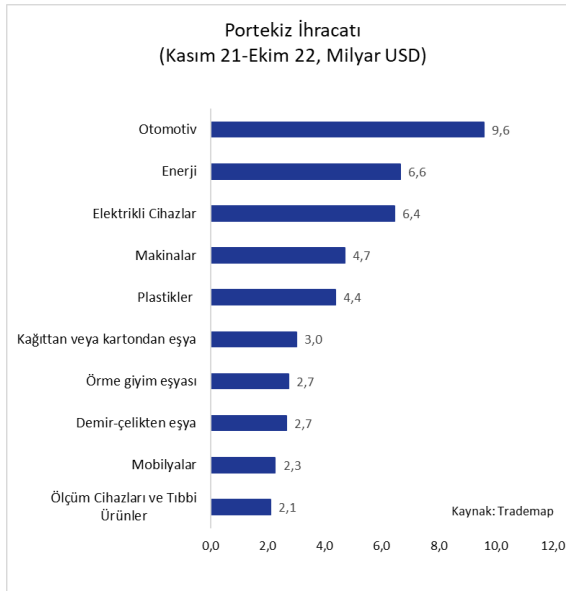
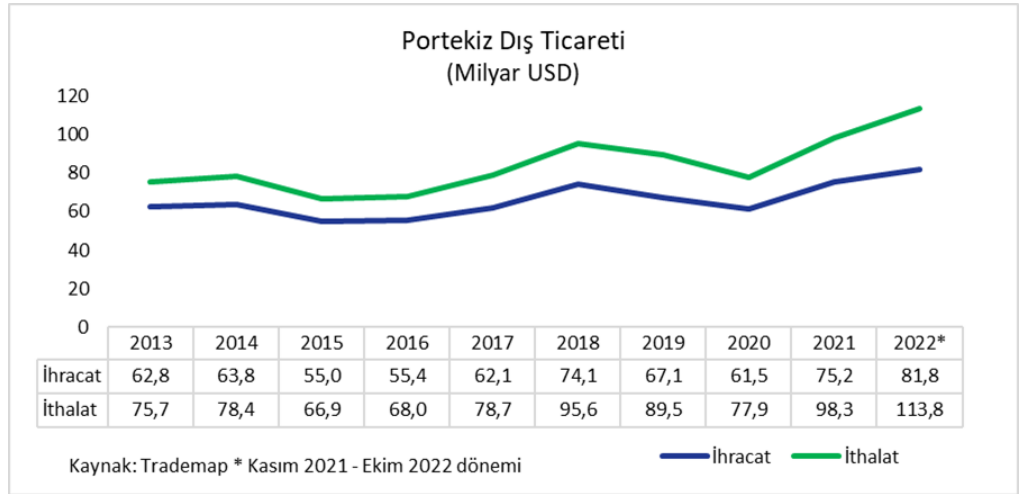

4. PORTEKİZ DİŞ TİCARETİ

Portekiz dış ticaretinin %40'ını İspanya ve Almanya ile gerçekleştirmektedir. 2013 ile 2017 yılları arasında yılda ortalama 14 milyar USD dış ticaret açığı veren ülke 2018 ve 2019 yıllarında ortalama 22 milyar USD açık vermiştir. Salgın ile birlikte ithalatın gerilemesiyle dış ticaret açığı 16 milyar USD seviyesine düşerken 2021 ve Kasım 2021 ile Ekim 2022 arasında dış ticaret açıkları sırasıyla 23 ve 32 milyar USD seviyesine yükselmiştir.

Portekiz ihracatının onda birini otomotiv sektöründen gerçekleştirmektedir. İthal edilen ham petrolün işlenmesi dış ticarete enerji ihracatını önemli konuma getirmiştir. Kasım 2021 ile Ekim 2022 arasında enerji ihracatı 6,6 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir.

Öte yandan, aynı dönemde enerji ithalatının 18,9 milyar USD seviyesinde olması sebebiyle Portekiz net enerji ithalatçısıdır. İthalat tarafında, enerjinin yanı sıra elektrikli cihazlar, otomotiv ve makineler sektörleri öne çıkarken ülke Kasım 2021 ile Ekim 2022 arasında 30 milyar USD'lik ithalat yapmıştır.

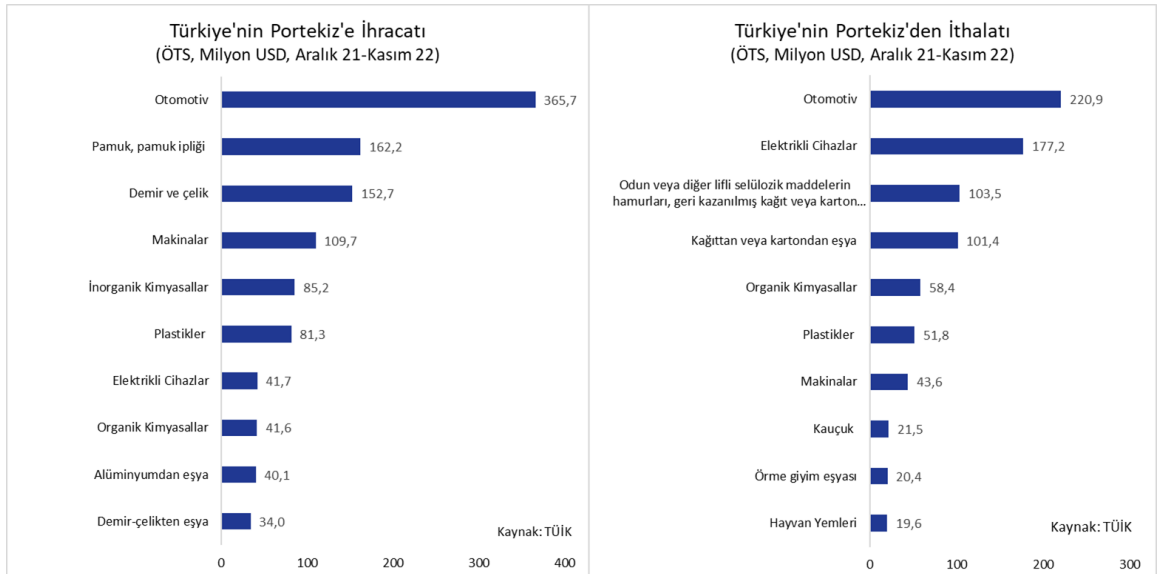
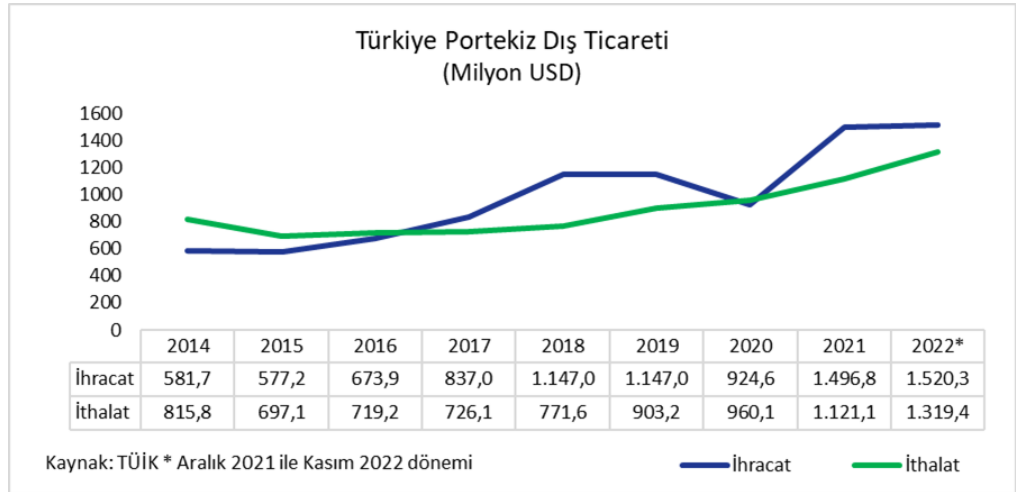

5. TÜRKİYE PORTEKİZ DİŞ TİCARETİ

Türkiye Portekiz ile dış ticaretinde 2014 ile 2016 yılları arasında dış ticaret açığı verirken 2017 ile 2019 yılları arasında fazla vermiştir. Salgının etkisiyle Türkiye'nin Portekiz'e ihracatı yıllık bazda %19 azalarak 925 milyon USD olmuş, Türkiye 36 milyon USD açık vermiştir. 2021 yılında Türkiye'nin Portekiz'e ihracatı bir önceki yıla göre %62 artarak 1,5 milyar USD seviyesine yükselmesiyle 376 milyon USD dış ticaret fazlası vermiş, Aralık 2021 ile Kasım 2022 arasında ise dış ticaret fazlası 200 milyon USD'ye gerilemiştir.

Türkiye'nin Portekiz'e demir çelik ihracatı 2015 yılında 50 milyon USD seviyesinden 2021 yılında 320 milyon USD seviyesine yükselmiş, otomotiv ihracatı 2015 yılında 140 milyon USD'den 2018 yılında 350 milyon USD'ye çıkmış, 2021 yılında 260 milyon USD seviyesine gerilemiştir. Pamuk ihracatı da 90 milyon USD seviyesinden 2021 yılında 200 milyon USD seviyesine çıkmıştır. Türkiye'nin Portekiz'den ithalatında son yıllarda organik kimyasal sektörü öne çıkmış, Aralık 2021 ile Kasım 2022 arasında ise eski seviyelerine geri dönmüştür. Otomotiv, elektrikli cihazlar, odun veya diğer liften yapılan kartonlar Türkiye'nin Portekiz'den ithalatında öne çıkmaktadır.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr